Do Võ Phi Hùng Cúc Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Hoành Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1035 — NGÀY THỨ BẢY 31 DECEMBRE 1921 — NGÀY MÔNG 3 THÁNG MƯỜI HAI ANNAM NĂM TÂN-DẬU — NĂM THỨ 14

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE: NGUYỄN VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 203

Adresse télégraphique: LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	Nước-nhà	Ngoại-quốc
Một năm	12$00	... 15$00
Sáu tháng ..	6.50	... 8.00
Ba tháng	3.50	... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ. ... 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

聞新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES s'adresser à Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 155-156-157 (1er étage). à Hanoï: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn à Paris: chez M. M. Moyence & Cie 8, rue Tronchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

BẦN NGHỊ-VIÊN
với cách tuyển cử

LỜNG DÂN ANNAM ĐỐI VỚI QUAN TỔNG-THỐNG

(Tiếp theo)

Bữa qua, cậu rồi, tôi có hỏi, nói rằng cái lương mà cải-lương cách nào; ai có biết cho chăng? — Gặp chỗ hỏi, thì hỏi vậy đó thôi, chớ tôi cũng hiểu rằng lời hỏi ấy rất nên mắt mỏ, khó cho ai mong giải quyết đến đâu, cũng bởi bản ủy-viên của Chánh-phủ công cử đề lo trù lập thức kiểu cải-lương, từ ấy chí nhằng nay, lập chưa huơn thành, thì ngoài bản ủy-viên ấy có ai biết chi cho dặng. Có kẻ nói thức kiểu lập đề cải-lương hội nghị Quản-hạt và hội tuyển cử, đến thời giờ nầy hãy còn hưng kín miệng bình như một đều mầu nhiệm. Ai có giỏi bắt quá là nghiên tai nghe giò lọt một đôi đều vậy thôi, chớ tài nào tường tận. Cớ ấy nên, về vụ cải-lương hội-nghị Quản-hạt và hội tuyển cử, đến ngày nay, tôi cũng chưa rõ chi cho lắm, duy biết có một đều — theo lời quan Thống-đốc nói giữa hội-nghị — thêm số nghị-viên thì thêm, chớ cũng giữ đồng với số nghị-viên Tây, chẳng cho trồi dặng. Thế thì số nghị-viên Annam thêm đến đâu, số nghị-viên Tây thêm đến đó. Theo lệ cũ, nghị-viên Annam, sáu; nghị-viên Tây cũng sáu; song bên nghị-viên Tây còn có hai vị phái-viên Thương-mãi phòng, hai vị phái-viên Canh-nông phòng và hai vị phái-viên Mật-nghị-viện; làm ra bên nghị-viên Tây tới 12, còn bên nghị-viên Annam có 6. Nay cải-lương, tăng số nghị-viên Annam nghe nói có cho trong hai mươi-mốt tỉnh Nam-kỳ nầy dặng mười vị nghị-viên thay mặt. Vậy thì số nghị-viên Tây phải sao? Phải giữ theo lệ cũ, 6 vị nghị-viên đắc cử với 6 vị phái-viên là 12, hay là thêm nữa? Nghe nói cũng giữ số 12, trồi hơn bên Annam hai, song đổi lại cho tám vị nghị-viên đắc cử, hai vị phái-viên Thương-mãi phòng, hai vị phái-viên Canh-nông phòng; bỏ hai vị phái-viên Mật-nghị-viện; cũng như lấy hai vị phái-viên Mật-nghị-viện đổi làm hai vị nghị-viên đắc cử. Nếu chẳng để cho số nghị-viên Annam đồng với số nghị-viên Tây, còn giữ cho bên nghị-viên tây trồi hơn hai, là vị, nói ngộ cũng hữu lý, bên nghị-viên Annam thường lẻ, cứ bao nhiêu còn bấy nhiêu, chỉ như bên nghị-viên Tây, hay có những nay về mai ở. Bị vậy đó mà số nghị-viên Tây, tuy còn để trồi hơn hai, chớ rốt cuộc rồi, số cộ mặt dự hội chẳng nhiều hơn bên Annam dặng.

Thoản lại, theo như thức cải-lương, Chánh-phủ tăng số nghị-viên Annam tới mười, nếu như tiếng phong văn kia chẳng sai, bản dân Annam cũng phỉ nguyện mà để dạ cảm ân Chánh-phủ, chớ chẳng dám kêu nài chi cho bằng hay là cho hơn, duy có một đều bản dân Annam trông mong, từ ấy nhằng nay chẳng hề nguôi lòng, là trông thấy Chánh-phủ cải-lương hội tuyển-cử thế nào mà trừ cho hết tệ; vì những việc tệ-tình trong hội tuyển-cử xưa nay không những làm cho bá tánh Annam thiết xỉ ta nhà mà thôi, cho đến những thừa-sai cũng lấy làm nghịch ý, bất bình thời thám. Cách thức cải-lương của quan Tổng-thống Maurice Long hầu phê nơi tay đức Giám-quốc có diệt tận nỗi cái cách tuyển cử và dự cử theo thế lệ lập ra và ban hành năm 1880 đó chăng? — Chắc là diệt tận chớ lý đâu không.

Theo thế lệ cũ thường thấy những viên-quan tân cựu, chức việc làng có hầu sản, hoặc nửa là hào gia phú hộ ra tranh, chẳng luận người có tài hay là bất tài, hay là dốt đặt. Miễng có thế thần đủ, có tiền bạc đủ mua lòng người, thì nhảy ra tranh, làm cho những thừa-sai *(đều là chức-việc làng)* không chọn lựa chi đặng, theo như lời thực của mình; cứ có một đều nhắm mắt bỏ vô thùng cho có chừng, rồi về, chẳng kể lời việc tương lai lợi hại. Có kẻ, trong đám thừa-sai, đi cử rồi về làng hỏi cử ai, tên thừa-sai ấy không biết mình cử ai mà nói, Đáp cách thẳm thiết rằng:

« Biểu cử thì hay cử chớ có biết « là cử ai đó đâu! Tôi cứ là thăm của « ông X. đưa, biểu tôi giữ lấy mà bỏ « vô thùng, bằng không thì..... »

Ôi, cách tuyển cử như vậy biểu sao chẳng có những tay không biết mới tiếng Langsa vào ngồi giữa hội! Biểu sao không có những tay vì lợi danh tư lợi vào ngồi giữa hội! Những tay ấy làm giàng ích gì cho gần? Biết « Ý » mà chẳng biết « NÓNG », biết đưa tay lên mà quên đề xuống! Quanh năm mắng sợ hở miệng ra răn mà chẳng nghe luận cải một lời, chẳng thấy xin cho dặn dặng một-đều, cho bầy Chánh-phủ không hay sơ thiếu. Vì biết vào ngồi đấy cho có mặt, cho đủ đều, thì Chánh-phủ chẳng cần có làm gì mà không giúp đặng; mà dân cũng chẳng cần cử làm gì ngồi không vô ích.

Ấy là nỗi tệ trong hội tuyển cử theo thế lệ cũ lập ra năm 1880 đó.

Bây giờ quan Tổng thống Maurice Long cải-lương nghe nói — nếu chẳng lầm — ngài định cho chẳng những viên quan cựu chức và chức việc làng lòng dựng ra tranh cử mà thôi, mà trong thân hào Annam, những tay Nông-thương, kỹ-nghệ cũng là người có giúp ích cho nước cho dân có danh, cũng đặng ra tranh cử vậy.

Còn thừa-sai trong hai mươi mốt tỉnh nầy cộng là 40.000, không phải là chức việc làng được làm thừa-sai mà thôi, hết thảy những viên quan chức việc Nhà-nước và những tay nông-thương kỹ-nghệ và hào gia phú hộ, tánh hạnh tột đều đặng làm thừa-sai tuyển-cử tất cả.

Cải-lương như vậy rất mình; trong bản dân Annam, từ nam-phụ chí lão-ấu chẳng còn một ai nghe đến mà chẳng cảm ân quan Tổng-Thống; song còn hai đều tôi yếu, bản dân Annam ước trông nơi quan Tổng-Thống Maurice Long, liệu sao diệt giùm cho tạn, Hai điều tôi yếu ấy là hai điều tệ hơn hết, xấu hơn hết, làm cho bản dân bấy lâu nay, bằng ta nhà tỉ xỉ đó. Muốn trừ tệ, xin phải cấm:

Một là cấm người không thông hiểu chữ và tiếng Langsa ra tranh cử;

Hai là cấm tuyệt cách ép lòng thừa-sai, và mua bán thăm rẻ rẫn như mua bán cá tôm giữa chợ.

Muốn dặng vậy, có từ báo xin về việc tranh cử, hạng tuổi người phải được 40, phải thông hiểu tiếng Langsa mới dặng ra tranh cử. Theo ngu kiến của tôi buộc vậy hẹp, vì có câu: *Trí cao không ngại dự tuổi!* Nhỏ tuổi mà có tài học, lại là người sanh trưởng trong đất Nam-kỳ, thì lẽ có nhiên, việc nước việc dân trông xử đều rõ biết. Muốn buộc tuổi nên buộc tới 25 như thi chức viras; duy có một đều muốn biết người có tài năng, buộc phải có giấy chứng người tranh cử là học tới Trung-đẳng hay Cao-đẳng xuất thân là đủ.

Còn về vấn-đề thừa-sai tuyển-cử, đề cho dù hạng người làm thừa-sai thì phải rõi, song phải tránh sự ép uổng thừa-sai, và cấm ngăn mua bán, Muốn vậy, theo ngu kiến tôi, chẳng chia phần tỉnh như xưa, tức là chẳng để thừa-sai phần tỉnh nào cứ-nghị-viên phần tỉnh ấy. Ninh-nhập làm một thì hay hơn. Tỉ như nội Nam-kỳ chọn 10 nghị-viên, mà lòng cong dặng 20, 25 người ra tranh cử, thì biển đi tên vào một là thăm phát cho 40.000 thừa-sai, một người mỗi là. Để tự ý họ chọn lựa lấy 10, còn bao nhiêu bỏ bỏ, miễng mười phần tỉnh có cử đủ mười nghị-viên thì thôi. Làm như vậy hoa may cuộc mua bán có dứt, vì không lý ra tranh cử, phải chay mua thăm cùng khắp 21 tỉnh Nam-kỳ; làm như vậy đâu ai có thế thần muốn ép lòng thừa-sai cũng khó mà trông ép dặng, vì chẳng phải có một hai tỉnh hòng ép được.

Nếu lời siểng luận nầy hữu lý, có chỗ giúp ích cho Chánh-phủ trong sơn-dang sắp lập thể lệ cải lương, thì lấy làm may mắng cho bản dân Annam và bản thừa-sai tránh khỏi tay sâu mọi.

Lê-hoàng-Mưu.

NGÀY LỄ TẾT

Nhơn dịp Tết Langsa nhằm chủ-nhựt, Bổn-báo xin ngưng ngày thứ hai 2 Janvier, nghỉ, qua tới thứ ba, 3 Janvier, xuất bản. L. T. T. V.

QUAN TOÀN-QUYỀN RA HÀNOI

Ngày hôm qua bổn giờ chiều, quan Toàn-quyền Maurice Long *và nội gia tiểu cùng các quan ở phủ Toàn-quyền, xuống tàu* Malte *mà ra Hanoï.*

Có lính giản-hành. Có các quan Tây Nam đến cầu tàu mà tiễn thượng quan rất đông: Có quan Thống-đốc Nam-kỳ và quan dân phòng văn M. Cairé, quan thống lãnh binh Puypéroux Hirtzmann *và các quan hầu; quan thủy-sư đô quan hầu; quan Đốc-lý thành phố Saigon, và các ông hội-viên thành phố hội-đồng* Arduser Pagès Ballous *v.v.; ông* Bergier *hội-trưởng phòng Thương-mãi, quan Chưởng-lý, quan thương-thơ* Eutrope, *quan thơm-biện* Herisson, Duvernoy, Fontaine *và các quan khác; ông chủ hãng* Banque de l'Indochine *văn văn cùng các sĩ thân-hào. thương gia kỹ-nghệ Annam đông lắm, không thể kể tên cho xiết.*

Quan Toàn-quyền ra Hanoï dặng ngừa tiếp quan vô-thống Joffre, *ngày 8 janvier, sẽ ra tới Bắc; rồi chừng lối tháng février hay là mars quan Toàn-quyền sẽ trở vô Nam-kỳ.*

Quan Toàn-quyền khi xuống bến, nhằt trời chào mừng rồi, ngài giữ tức các quan một cách rất nên thân thiết, nhứt là với thân hào Annam, ngài đề tiếng gọi niềm bằng hữu.

Bổn-báo tải chúc cho thượng-quan và gia tiểu qui hữu bình an, rồi mau trở về Nam-kỳ là chốn con dân đề lòng luyến vọng.

L. T. T. V.

NGHỀ LÀM THUỐC NƯỚC TA

CÓ NÊN NGHIÊN CỨU LẠI NỮA CHĂNG ?

Ngày nay trong học-giới chẳng hạn là nghề nào, nhứt-thiết đều phải cải phong-trào văn-minh mà văn-hoá ra cả, không còn nấm giữ cái phép cũ mà thủ-thỉ trong cái thời-đại tối-tân nầy, là lẽ tự-nhiên. Các nghề-nghiệp của sinh-dân phải tùy thời-thế mà canh-cải ra hoài, để duy-trì đường sinh-hoạt đối với bổn-xứ, nước giàu dân thạnh đều do thế mà gây nên. ấy là việc cần-yếu của quốc-gia xã-hội vậy. song hãy còn một đều lại rất quan-hệ hơn hết, là nghề làm thuốc là phải nghiên-cứu lại thế nào, cho chẳng trái với chủ-nghĩa văn-minh và khỏi quan-hệ đến tánh-mạng con người. Thật là một điều tối-trọng của dân-sinh ta buổi nầy.

Cứ tình-trạng của thầy thuốc ta ở Nam-kỳ nay mà luận, thì dù hiểu được nghề làm thuốc của thầy thuốc ta kém xưa rất nhiều; chẳng những lắm lần thất-kỳ chơn-truyền mà thôi, mà sự học ngày nay, lại là sơ sài lắm. Ta bỏ đi những hạn thầy thuốc xách gói kiếm ăn đầu làng cuối xóm, không học-thức gì, ta cứ cái hạn thầy thuốc có lãnh bài thuế sanh-ý của Nhà-nước; có tên tuổi trong làng y tế nhiều mà luận, thì trong hạn thầy thuốc ấy, phần nhiều người vẫn còn lúng-túng lắm. Chẳng những không thông mạch-lạc, không hiểu bịnh-căng mà thôi, thậm-chí một thuốc và tánh thuốc cũng còn chưa đàm đến niềm tận chi cả. Chừng đem đơn đến tiệm bỏ thuốc, mặc tình Các-chú bốc chi thì bốc, cho-phép chi sao cũng phải. Lại ngặt nỗi tiệm thuốc Các-chú phần nhiều không học chuyên-môn, không sành nghề bào-chế theo phép, nên thường bị nhà hay bán hàng chập-phỏ, bên kia đem tiệm thuốc bắc, miễn buôn may bán đắt là hơn, đâu biết đến tánh-mạng người là chi-trọng. Ôi, thầy thuốc thế ấy, tiệm thuốc dường nầy, mà dặng trong cái thời-đại tối-tân, ta nghĩ có rùn-mình rồn-ốc chăng ru!

Đó hai năm nay nghe Nhà-nước đề nghị-định chỉnh-đốn nghề ban thuốc Nam thuốc Bắc ở Đông-pháp lại, thật cũng may-mắng cho quốc-dân ta nhiều. Song từ ấy nhằng nay, thì trông ra tiệm thuốc nẫn còn bơ-thờ, mà thầy thuốc lại là lôi-thôi lắm. Là bởi, lời nghị-định tuy hẳn thật nghiêm-minh, còn việc thiệt-hành vẫn chưa hề-quái được. Dường ấy thì việc làm thuốc ta, bàn thuốc bắc ở Đông-pháp nầy, thế là một vấn-đề trong-đại còn ý đó chưa giải-quyết được. Nếu Nhà-nước không kịp tuyển chọn người làm thầy thuốc và người bán thuốc cho được thống cái chức-vụ, đến con lâu lạc ra rồi, thì chẳng những cang-hệ đến tánh-mạng của dân-sinh và cang-hệ đến thầy thuốc và người bán thuốc mà thôi, mà Nhà-nước cũng phải cang-hệ đến đều kiểm-duyệt còn e-sót nữa.

Bởi nghề làm thuốc của người Annam cái ly-tưởng vẫn còn những mơ-hồ, chưa có chi rằng thiết-nghiệm như thầy thuốc Tây vậy. Thật thế, là vì sự học thuốc của Annam phần nhiều là không thể chuyên-môn, bắt quá lăng nghề rồi làm càng miễn kiếm ăn được thì thôi, chớ nào có công-phu thiết-nghiệp chi đâu. Nên chi thầy thuốc ta, hễ là thông hiểu sách-nho rồi, gặp lúc thời-quai mang-kiếng, không phương thi-thố đời được; biết làm sao! Không lẽ chỉ khi nam-nhi, lăm công đèn sách, rồi — «đứa con cho vợ nhà nhờ hột cơm sao? Hễ cùng phải bỏn là lẽ tự-nhiên. Song rai biển của người hữu-học hữu-chi, thì chẳng đến đỗi gì như đám thường-nhơn kia; tất-qua cái biển của người hữu-học hữu-tài, cũng do đạo học mà làm mục-đích, thì cái nghề làm thầy làm thuốc đã là cái nghề cổ-hữu của nhà Nhơn-la xưa nay vậy. Thường mua lấy năm ba bộ y-thơ của Tàu, xem tánh-dược dọc thang-danh, kê-cứu mạch-lý, tìm xét bịnh-cơ v.v... tuy quyền lấy làm cái chước sanh-nhai trong cái lúc thời-quai mang-kiếng, song cũng nhận rằng một nghề huyền-diệu vô-cùng, quan-hệ rất lớn đối với tánh-mạng người không phải dễ. Nên chi những hạng thầy thuốc không chuyên-môn, không thực-nghiệp thế ấy mặc dầu, song ưa có học-thức rồi làm lấn cũng thông đạt đến cái nghiệp y được. Đó là bực kẻ cái công-trình nghiệp-y của nhà có thiệt-học chữ Hán.

Ôi! Còn những hạng thầy thuốc trông ra cái cảnh-ngộ thời-quai mang kiếng, thì chẳng khác chi cái hạng đã nói trên đó vậy, song có hai một đều là, nho-học không mấy chút, chỉ trông nom học lóm chút ít phương thuốc gia-truyền, đã làm cái bàn bộ-thân ngoài dường sinh-hoạt, đề là xong; còn bịnh đâu làm đâu không, đều phó cho cái bịnh-căng bất-trị hay là «lão-y nan giữ lão thiên-tranh» (ông thầy già khó cứng trời già) mà giành cái mang con người ta lại được.) Ôi! Thế là y-thuật của xứ ta, thệ là phiền nhiều vậy.

Cái tình-trạng thầy thuốc xứ ta là thế, nhưng nay Nhà-nước muốn chỉnh-đốn lại cho hoàn-toàn, cho khỏi quan-hệ đến mạng người, thì thiết là một điều rất khó nỗ cùng! Hướng buổi nay là buổi thuốc Tây đã thanh-hành rồi. Những nhà có học Tây cũng nhà kiến-thức trong thời buổi nầy, thì ai cũng chuyên hướng về thuốc Tây mà trị bịnh, không còn dòm ngó hay trông mong gì đến thầy thuốc ta mà những hạng thầy dốt nát đó nữa. Thật cũng phải rồi. Song còn ngặt một đều nầy: Theo lời ký-giả nói trên đó, thì thầy thuốc ta có mấy ai đem công-phu trau dồi y-nghiệp cho đạo-đề bắt quá cũng tu-ơ cho qua cái thời buổi khuẩn-cập nầy thôi, nào có kẻ-cứu cho tinh cho nỗi như thầy thuốc Tây vậy. Nhưng, suy thuốc ta xưa nay, vẫn đã quen dùng, nên thầy thuốc giỏi đỡ thế nào, người có bịnh, thệ phải trước về điều-trị, chưa thệ bỏ đứt được, mà người ở chốn thôn-quê, cũng ghe phen trông cậy được thuốc ta vậy. Nên chi Nhà-nước cũng chưa nỡ nhứt-khoát mà cấm tuyệt thầy thuốc ta được. Nếu chưa thể cấm tuyệt, thì phải chánh-đốn lại thế nào?

Vậy bản báo đồng-nhân chúng tôi xin dam cái ý-kiến chơn-thành mà đối với cái nghề làm thuốc của Annam buổi nầy và cũng có bàn-bạc đến cái nghề bán thuốc, bào-chế thuốc của Các-chú, đề trên trăng xuống, hoặc có chỗ không đến đỗi là sở-sịch.

(sau sẽ tiếp theo)

L. T. T. V.

Trận giặc nhơn quyền Đại-Pháp toàn thắng

(Tiếp theo)

Tôi đã nói A-lo-măn trước ngày khởi chiến Âu-châu thì chúng nó làm đủ thứ nghề nghiệp ở bên Pháp-quốc đặng thâm các việc bên nầy. Nếu nghĩ ra thì mới hay chúng nó sắp đặt trước từ việc, cho đến đổi chúng nó lo bán cửi lửa, bán lúa gạo, bán rượu nho, bán cỏ ngựa, bán ngựa bò v.v. tuồng như ir sẵn sàng ngày nào nhảy địa phận Pháp rồi thì có đủ mối đặng còn làm ăn, cho đến con nít nó cũng có mọn gì nữa.

Bọn trinh-thám đó, người nào cũng hiền-từ, làm bộ giả dối thật hay lắm. Khắn nhiều thì nói mình là thương-khách.

Còn một lớp dân-bà cũng đi trinh-thám nữa. Chúng nó thường hay đi ở giữ con nhà quan, không thì đánh máy, dạy-tre học, không thì theo mấy nhà hàng bán rượu làm con hát. Theo tờ thống-kê riêng thì số dân gốc A-lo-măn trong mấy năm nay tăng lên bằng mười. Nói tắt một đều là A-lo-măn qua trinh-thám bên Pháp khắp đâu đâu có.

Nước Pháp may không, đã bị về tay A-lo-măn rồi, thành đất thuộc-địa của hàng rồi, là vì trước năm 1914 người ta xét lại thì nói thành Paris có hơn 200 ngàn người A-lo-măn ở. Còn từ Pas-de-Calais cho đến Alpes Maritimes thì rải rát, đâu ở chốn thị thành, đến miền thôn-tích, đâu đâu cũng có bọn A-lo-măn lập nghiệp. Chúng nó lại tập nhiều thứ hội hàng, nào là: Association Commerciale Allemande, Société de secours, Société Allemande de gymnastique, Association des tirailleurs Allemands, Union des garçons de café et des employés d'hôtel Allemande, Club Allemania, Association des artistes Allemands. Cercle de lecture Allemand, Social-Demokratie văn văn.

Các nhà công-thương kỹ-nghệ A-lo-măn mà tạo sự nghiệp bên Pháp thì bộ-hàng của bọn nầy cũng chẳng ít. Không biết những trẻ thiếu niên A-lo-măn đặng tới đi lính, mà chúng nó làm gì. Còn lại mỗi năm thấy cả đám chừng 17, 18 tuổi hoặc đi ngũ hưởng Đông, hoặc ngã hướng Địa-Trung qua Pháp, như nội trong năm 1913 đến có hơn 3000 người, 3000 ở tại các thành phía Bắc; còn bao nhiêu thì đi tứ tường. Thiết tưởng số thống kê tân đáo ấy còn sót nữa đa. Nghe nói bọn thiếu niên ấy đều có bằng lộc của nhà nước A-lo-măn cấp cho đặng ở bên xứ Pháp cho đến ngày điền linh. Các bằng lộc ấy không là: học-bổng thương-mãi, bổng phí ngoại giao, tiền chẩn cứu các thôn, tiền cấp dưỡng của các chư tiểu ban, v. v. Bằng lộc cấp cho các học-sanh đó từ 50, 70, 90 cho đến 100 marks mỗi tháng (mỗi marks giá 1f.25 tiền Pháp)

Ở tại Paris, nhứt là ở xóm *Sentier* hay là *Palais Royal* chúng nó lập riêng lẫm nhà hàng bán-cơm bán-rượu để cho chúng nó tới lui, lấy đây làm nơi ký ngộ. Chúng nó cứ uống thứ rượu La-ve A-lo-măn, ăn cơm A-lo-măn, ăn uống no rồi thì ca hát tiếng A-lo-măn, chớ không bao giờ chịu đến nhà hàng nước khác mà ăn uống. Nếu trong bọn đó tên nào có giấy đòi đi lính thì nó nhóm chỗ ăn chỗ nghỉ lại cho kẻ khác tiếp thế cho nó. Những bọn nào ở tàn năm tại Pháp-quốc thì nước A-lo-măn đến chừng điền lính dùng bọn ấy vào công việc khác, nghĩa là đề đi điền tạo chỉ dưỡng đi nước bước hay là chỉ các đều bí mật khác mà chúng nó thông thạo đặng.

(Sau sẽ tiếp theo).

Trần-văn-Chim.

Vô-tuyến điện

Hội ấy-viện của Đông-minh.

Quan Nguyên-soái Phap Nguyễn hội-trưởng bàn ấy-viện của các nước Đông-minh lập tại thành Bẹt-lanh để kiểm-điểm cách-sách A-lo-măn đã giả thành Ba-ri hôm sáng ngày thứ bảy mà sang Bẹt-lanh nhậm chức.

Cỡ tự Hàn-lâm-viện.

Ngày thứ sáu, Cỡ-tự Hàn-lâm-viện Pháp đặt ra bốn vị thông-tín ngoại-quốc. Trong bốn vị ấy có một người Trung-hoa. Ngoại-trừ ông Lotches và ông Youtsia Thin, mỗi có một nhà bát-học Trung-hoa ấy được nhận vào Hàn-lâm-viện Pháp là lần thứ nhứt.

Ông Saint-Saens từ lộc.

Nhà tài-tử Pháp Saint-Saens, tác-giả nhiều kịch-bản có đờn như tấn tuồng Samson và Dalila, nhiều bài ca hát khác nữa, mới từ-trần tại thành Alger. Đám táng ông rất trọng thể. Báo Le Temps sánh ông Saint-Saens với các nhà danh-sư và nghệ-sĩ-học như là ông Mozart và ông Haydn.

Tin Bordeaux ngày 19 Décembre 1921

A-lo-măn tăng thuế đáy-thép

Phòng nghị-viện Reichstag duyệt y dự-thảo tăng thuế sở Điền-địa kể từ ngày 1er Janvier 1922.

Văn-sĩ Pháp Anatole France

Ông Anatole France sang thành Stockolm, tho lãnh phần thưởng Nobel nay về đề đến thành Bẹt-lanh (A-lo măng).

Tin Paris ngày 19 décembre 1921

Hội-đồng quản hạt Nam-kỳ

Các ông Hội-đồng quản hạt gần mãn hạn-kỳ nay được ở hội thêm được sau tháng nữa.

Tòn Nội-các Trung-hoa.

Tòa Nội-các Trung-hoa ở Bắc-kinh cộc thối..

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Bí hiệu lục thuốc rời và thuốc trồi đất ở xứ Algérie mà hỏi, thì tức là dòng đó thổ sáng Algérie quả thiệt là đồ thổ sáng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu *Trái Đất*

Đông-Pháp Thời-sự

Nam-kỳ

SAIGON

Xe đụng

Ngày 21 tây, hồi 5 giờ 45 phút chiều, tại góc đường Norodom và Mac-Mahon, một cái xe ngựa hai bánh, chở 2 nữ hành-khách Trần-Cam, ở Binh-hòa-xã (Giadinh) cầm cương, đụng với xe hơi G. G. P. I. hãng Perrin, số-phòng là Lê-văn-Du, 30 tuổi, bằng cấp số 1836. Người không hề chi. Xe ngựa gãy gọng, xe hơi hư chút đỉnh.

Giải Tòa

Cao-văn-Minh, 21 tuổi, nghề làm mướn ở Hòa-hưng (Giadinh) bị giải Tòa cang vì tội trộm áo quần, một cái bóp phơi có 2 $ 00, một cái giấy căm đề và giấy thuê thân của Nguyễn-văn-Vàng.

Hứt:

Nguyễn-văn-Vang, gát cửa Boy et Fermé, ở Phú-Mỹ (Giadinh) có mất một cái giấy thuê thân Saigon số 6[illegible] và một cái giấy căm đề số 3040 ngày 19 décembre 1921, tiệm Dakeo.

Sang đoạt

Thim Nguyễn-thị-Năm, 32 tuổi, ở đường Pellerin, số 172, thưa thị Liên, tăng đoạt của thim, số quần trong vật giá 74 $ 00 mà trả.

Giấy thuê thân giả

Một người Bắc-kỳ tên Vũ-bá-Lộc, 22 tuổi, nghề ở bồi, ở làng An-lợi-xã (Giadinh), đã bị bắt giải Tòa cang vì tội lấy giấy thuê thân người khác, cạo sửa lại mà dùng.

Đánh lộn

Nguyễn-văn-Kiệt, 29 tuổi, và Lê-văn-Hiền, 27 tuổi, nghề làm mướn ở đường Jean Eudel bị giải Tòa vì tội đánh lộn với nhau có thương tích.

Chậm chiếm vậy

Sở tuần thành làm giấy phạt Dương-văn-Nguyên, 23 tuổi, số phọ xe hơi số 1770, ở đường Cây-mai (Cholon), và Nguyễn-văn-Ngọc, 42 tuổi số phọ xe số 2131, ở quai de Mytho (Cholon), vì chở xe chạy mau quá.

Cớ chi tự tử ?

Mấy ngày 19 có linh đi tập (làm mu-nơu) ở Thudaumot, có một đứa sách tây vì cớ chi không rõ, rút gươm ra đâm vào bụng mà tự tử. Mấy ông kia thấy vậy chạy lại cứu thì thấy máu gươm đã trúng vào bụng rồi mà may không nặng. Lập tức bỏ xe rồi chở về nhà thương Đồng-Đa Saigon đường binh.

CHOLON

Vớt dặng thây

Ngày 19 Décembre, đã vớt dặng thây thím Nguyễn-thị-Bẻo, 43 tuổi, ở làng Hưng-long, tỉnh Cholon, chết trong kinh mới. Con thím là Phùng-văn-Cảo, khai nhìn thây.

- Ngày 18 tây 16 giờ, mẹ con tôi ở dưới một chiếc ghe nhỏ chở lục. Chiếc tàu Thanh-Lợi chạy trong kinh Lò-gốm, sóng tàu nhảo chìm ghe, mẹ tôi té xuống kinh mà thác. Kiếm hết sức đến sớm mai nay, bỏ ? gió, vớt mới dặng thây. »

Sở Sen-dâm Binh-đông có đến nơi khám thì không có dấu tích chi hết. Ấn hết và khai bèo rồi cho phép chôn.

Xe bị cán.

Ngày 20 Décembre, 16[illegible] 7 giờ tối, Khách Lợi-Phong, bang Quảng-Đông, 20 tuổi ở đường Polygone, đánh xe hỏ đi đường Paris, đụng nhằm tên La-văn-Pha, 13 tuổi, và xe cán nhằm bàn chơn trái thảng ấy. Lợi-Phong phải chịu tiền coi thuốc; Pha không kiện nài.

Thợ bạc đoạt vàng.

Cô Nguyễn-thị-H[illegible], 23 tuổi, ở đường Binh-hòa, có rảo tại tiệm Đầu, chừng 24, 25 tuổi, nghề thợ bạc, đoạt của cô một chiếc vàng 2 chỉ giá 10 đồng, trốn mất.

Đánh lộn.

Phạm-văn-Hiệu, 50 tuổi, nghề làm mướn, Nguyễn-văn-Long, 58 tuổi, thợ mộc và Phan-thị-Học, 43 tuổi, đồng ở đường Strasbigue, đánh lộn với nhau có vít tích, bắt giải đến bót, ba người xin bãi nại.

Đánh lộn.

Huỳnh-văn-Cầu, 39 tuổi, ở sau nhà máy Ngy-Chéong-Seng, giờn với người làn cần nó là Cao-văn-Lực, 31 tuổi, bị Lực đánh lễ đầu, phải đem vào nhà thương, mà Cầu không kêu nài.

May là Lực chở phải bèn thì đức hoàng.

Nguyễn-thị-Huế, 19 tuổi, ở sau nhà máy Yee-Cheong, bị Võ-văn-Lưỡng, 56 tuổi, đánh có thương tích, chạy đến bót thưa mà rồi, thì cũng xin bãi nại.

Ăn trộm.

Kim Trần-Bắc, 56 tuổi, buôn bán đạo; Ngô-Thê, 68 tuổi, và Banh-thị-Mẹ, nghề may bao, ở đường Gia-Phú, đồng khai rằng bị ăn trộm vào nhà lấy áo quần trang vật đáng 29 $ 40 và một số bạc 13 đồng. — Kiểu.

Ăn đám cưới bị thuốc.

Hôm Décembre, cưới hỏi thăng trước. Có một đám cưới tại Phnoc-Hoa, (Biria). Khi đi đám đã ra về cách ít ngày có hơn ba mươi mấy người bị mửa, bị pau bụng còn 12 người bị chết.

Theo lời quan thầy *Noailles-Degorce* khám nghiệp thấy mổ-xẻ của tên Trần-văn-Hưng, cũng đi ăn đám cưới đầy mà chết, thì ngài nói rằng bị thuốc bằng Arsenic.

Cản hiện giờ 20 người đau nhưng lần lần đây cũng sanh.

Tết Tây và Nam.

Tết Tây đã đến ; Tết Nam hầu kề ai là người hào gia phú hộ lại là tay rộng giao lại quên sắm sửa lễ Tết hoặc để kinh người trên hoặc gởi cho kẻ dưới nhứt là đồ dùng kính cho các bà các cô và thiếu nữ, trong dịp đầu năm, lại phải cần nhờ lắm. Bởi cớ, từ đây sắp tới biết bao là qui khách viếng Saigon ; gì trong hàng qui khách chẳng ai mà không để ý thừa dịp mua sắm những đồ về dùng Tết.

Vậy hãn-hiển xin mời chư qui khách nhớ mà viếng tiệm bà *Chanvin* là tiệm mới tiếp trong chợ lớn tàu Orésoque, chỗ qua những xách, hàng bạc, vành bịch xách cũng hàng bạc, đồ nữ-trang, đồ cẩn khảm, đồ sành, đồ hút, đồ đồng v. v. . .

Qui bà, qui cô xem đến lời rao của Bổn-hiệu sẽ chắc ý sao mình cũng lựa trong những đồ thiệu hàng, nhiều, tốt, đồ rẻ mình cần dùng và lại vật được thỏa ý và vui nạp.

...ẢO1 ca điệu của Bổn-hiệu :

Bán đắc, thì bán rẻ,

Bán rẻ mới bán đắc.

CHAUVIN, 81, rue Catinat.

HỘI ĐỒNG MẬT NGHỊ

Đặng cấp-bằng làm nghị-viên Mật-nghị-viện Nam-kỳ hai năm, kể từ ngày 4 Novembre 1921, làm thiệt thọ: ông *Lê-quang-Hiển*, ông *Lương-khắc-Ninh* ; làm phụ-tá : ông Nguyễn-văn-Nguyên, ông Nguyễn-văn-Quới.

THỂ THAO

Chiều chúa nhựt 28 Décembre hội «Cercle» dượt với hội «Etoile Bleue» tại vườn bờ-rô Tuy nhựt trình cho hay trọ mà thiên hạ đến chuyện nhau, đến xem đông nức.

Bốn giờ rưỡi, lai hải đến đá đó.

Khi ra giản hàng ngũ, ngó bên (Cercle) người nào cũng cao lớn mạnh bạo, rồi dòm lại phía «Etoile Bleue» coi lấy làm nhỏ nhít, thì ai ai cũng tưởng cho phải thua nhiều lắm.

Năm giờ thiếu 15, ông giám cuộc Le Guyader thổi tu hít cho nhập cuộc. Hai bên chuyền trái cầu qua lại hoài hoài, coi chẳng bên nào thắng hơn. Gần nghỉ nửa giờ, M. Wichell, lửa trái cầu xuống, M. Thi chận, song rồi chơn, chạy trợt theo chẳng kiệp M. Wichell đá ngang vào goal. M. Giỏi đánh ra nhe quá, M. Rouzaud chận lại đặng, rồi đá ngay vô nữa ; M. Giỏi cũng hết đặng song bước sụt lại khỏi cứu đặng hai tất, ông giám cuộc thổi tu hít [illegible] kẻ cho «Etoile Bleue» thua một bàn.

Chừng nghỉ nửa giờ vô chơi lại, bên «Etoile Bleue» quyết gỡ nên rằng hết sức, ghe phen làm trái cầu gần goal «Cercle», mà lớp thì bị M. M. Rôt và Quá đá bợt ra ngoài lớp thì nhờ M. Garance, giữ cửa rất tài, hết liền ra hết ; mà bên «Cercle» cũng như đổi sau người, mới nên cái giản thủ còn khỏe, bên «Etoile Bleue» phải làm phen gia chẳng phòng.

Bên ấy bèn « Cercle » còn thiếu MM Reppion và Darigade, bèn «Etoile Bleue» thì thiếu MM. Thanh, Luận, Thiện, Liêng. Phải chi có đủ mặt người giỏi thì cuộc chơi phải hay hơn nữa.

* * *

Chiều chúa nhựt lối 2 giờ rưỡi 1922 : «Cercle Sportif» dượt với «Saigon Sport A» tại Jardin de la Ville.

«Etoile Bleue» dượt với «Saigon Sport B» tại Lareyrière.

Phía annuhau chẳng có hội nào chơi.

N. T.

Ngày 21 Décembre 1921

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sum-mai
Nhà nước.	
Ngân hàng Đông-Pháp.	0 45
Ngân hàng Hongkong-Shanghai.	0 45
Ngân hàng Chartered.	0 45

GIÁ BẠC ARGENT ở IN TAI LONDRES

Hongkong	Sớm mai
Tại Paris ngày 20 Décembre 1921	
Trả mắt	Trả 4 tỷ
Ngân hàng Đông-Pháp	25 7/8
Ngân hàng Hongkong Shanghai . .	25 1/8
Ngân hàng Chartered.	25 1/8

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 20 Décembre 1921

Ngân hàng Đông-Pháp	53 43/8
Ngân hàng Hongkong Shanghai	53 43
Ngân hàng Chartered	53 43/8

QUỐC TRÁI CỦA PHÁP-PHÁP :

Tại Paris ngày 20 Décembre 1921

Vo lợi 3 %.	54[illegible].70	Vo lợi 5 %. 1920	92 75
Vo lợi 5 %. 1916	89 25	Vo lợi 5 %. 1920	94 90
Vo lợi 4 ½. 1918	79 25		

MỄ GẠO

Giá thị-thiệt đến nhà máy Chợlớn bao trả lại giá phải trên bì 50

Tiêu long.	3[illegible]60 à 3.65
Số-đông.	3.80 — 3.90
Bài-xàu.	3.85 — 3.90
Bộc-lúa.	3.90 — 3.95
Mem-vàng.	3.95 — 3.98
Gia thường thường bực trung.	3.60 — 3.75

Giá gạo chở đến tàu không tính thuế xuất cảng bao bì lấy lúa, giá mấy trăm kilô

Gạo Ân-chiêu nº 1	25 ½ tấm. tỉ 8.00 tới 8.15
Gạo Nhựt-lâm nº 2	40 — 7.55 — 7.80
Gạo Sóc-trăng nº 3	20 — 6.80 — 6.85
Tấm.	5.40 — 5.60
Cám.	2.40 — 2.50

Thịt bò

Giá mỗi kí-lô. — Phải-lò : đồng — Nhượng-chuồng số Sấu-nập 20 — Bài đãi-tiệm bép-tesk 6 45 — Ngực 5 25 — Trái thân giò 6 40 — Vai có xương 6 20 — Vai không xương 6 40

Thịt bò con

Giá mỗi kí-lô. — Buổi 1 20 — Xương-sường mỏ reuilettes) 0 90 — Ngực 0 80 — Vai 0 80. Nhượng chuồng 6 00.

Lòng bò

Giá mỗi kí-lô. — Lòng bò 0 20 — Lòng bò con 0 50 — Gan bò 0 35 — Gan bò con 0 25.

Giá mỗi cái. — Đầu bò con 1 20 — Óc bò 0 25 — Ổ bò con 0 30 — Cổng bò 0 30 — Lưỡi bò 0 30 — Lưỡi bò con 0 20 — Tim bò 0 20 — Lòng bò 0 15 — Cật (đều bò (trái) 0 80.

Thịt trâu

Giá mỗi kí-lô. — Buổi trọn cái 50 — Buổi chặt nhỏ ra 60 — Vai chặt nhỏ ra 1 20 — Vai trọn cái 1 00 — Ngực 0 80 — Cổ 0 80.

Giá mỗi cái. — Xương sường (cotelettes) từ 0 25 tới 0 30 — Trọn sấp, gan, tiêng, tim cật 0 30. — Óc 0 15 bỏ đá lóng (trọn) 0 40 — Cổng 0 30 — Đầu 0 70.

Thịt heo

Giá mỗi kí-lô. — Buổi 0 70 — Phi-lê 0 90 — Xương-sường nhỏ 0 70 — Gan (lớn) 0 40 — Gan (nhỏ) 0 60 — Mỡ (lưng nhỏ) 0 60 — Mỡ (bụng nhỏ) 0 50 — Tim 0,80 — Trái-cật (rognons) 1 50 — Ngực 0 60 — Sườn 1 20 — Mỡ trái để mái 0 60 — Xương gò 0 [illegible]

Giá mỗi cái. — Óc heo 0 30.

Thịt dồi

Giá mỗi kí-lô. — Sườn 0 70 — Đồ-chả (Saucisses) 0 60 — Phô-mai (Fromage cochon) 0 80 — Lạp-xưởng nhỏ (saucissettes) 0 90 — Đu-đủ (Saucisses) các thứ 0 80 — Thịt heo quay 0 80 — Cằng heo chín 1 00 — Óc 0 80 — Langue fourrée 0 80 — Đồ-hộp 0 80 — Sườn heo Tây 0 80 — Phô-mách gruyère.

Thịt dê

1 đồng mỗi kí-lô — Gan 10 ở 30 tới 0 40 (trọn cái) — Đầu 0 80 — bộ đồ lòng 0 20.

Tàu chạy đi Pháp-quốc

Chiếc *Lieutenant de la Tour* chạy qua Marseille ngày 20 janvier.

Tàu chạy tới Saigon

Chiếc *Cap Arcona* ở bến Tây sẽ tới Saigon ngày 1er janvier.

Chiếc *Porthos* ở Shanghai sẽ tới 13 janvier

Công-Văn

Vì lời nghị quan Toàn-quyền ngày 5 Décembre 1921.

Ông Phạm-văn-Điêm được cấp bằng làm Thừa-biện hạm số 7 tàu-bộ Nam-kỳ theo lời nghị n° 4076 ngày 15 Décembre 1921, để ngoài ngạch đặng bổ qua giúp việc tại nhà thương bổn-quốc Nam-kỳ.

Vì lời nghị quan Toàn-quyền Tổng-thống Đông-Pháp đề ngày 5 Décembre 1921.

Ông Phạm-văn-Điêm Agent temporaire des Services Civils đặng cấp bằng làm Thừa-biện tam số 7 tàu-đảo Nam-kỳ.

Cấp bằng ông Phạm-văn-Điêm làm duy cần chờ trong 3 tháng, phải kể từ ngày lời nghị dinh nầy ban hành ngại phải tính ra mấy năm của ngài làm việc trước đặng đến 55 tuổi ngài có đủ năm mà hưu trí thăm niên, theo lệ buộc khỏi hưu trí Đông-Pháp.

* * *

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 19 décembre 1921.

Đặng cấp bằng cao hàng viên chức ngạch phụ tá sở Kiểm-lâm Nam-kỳ.

Làm chức garde stagiaire

Trần-ngọc-Anh No Mle 357.

* * *

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 18 décembre 1921.

Có lời ban khen ông Morin contrôleur de 1re classe sở-lúa, Chef de division Biênhòa, về sự uẩn cáng và tận tâm trong phận sự và về sự tận lực đặng lo đặp bồi mấy khúc đường bị ngập bự trở nên thông thương.

* * *

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 19 décembre 1921.

Thầy giáo-viên thiết thọ hạng năm chức tạm Nguyễn-văn-Trinh No Mle 443 đang dạy tại Bến tre đặng cấp bằng thiệt thọ làm chức giáo-viên hạng năm kể từ ngày 25 avril 1921.

* * *

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 15 décembre 1921.

Thầy Trần-văn-Lam có bằng cấp Certificat d'études primaires franco-indigènes đặng cấp bằng làm trợ giáo hậu bổ và giáo tăng sự quan Tham-biện Cái-bè tỉnh Cholon.

Tiền lương của thầy trợ giáo mấy khỏi trừ tiền hưu-trí và tiền phụ bổng sẽ lấy công nhu lương nào thầy đã lãi ma trả.

* * *

Vì lời nghị quan Toàn-Quyền Tổng-Thống Đông-pháp ngày 15 novembre 1921.

Ông Nguyễn-trung-Thang và Nguyễn-văn-Trong được sự hậu bổ sở Trung-đồng học đường Đông-pháp đang duy tại Nam-kỳ nay lãnh cấp bằng thiệt thọ làm chức giáo sư hạng tư kể từ ngày kỳ tên lời nghị định nầy.

* * *

Vì lời nghị quan Toàn-Quyền Tổng-Thống Đông-pháp ngày 5 décembre 1921.

Ông Trần-văn-khá có bằng cấp Tú-tài Trung-đẳng học-đường bèn Chánh-quốc, đặng cấp bằng làm thừa-biện hạng năm thường ngạch viên-quan bổn-quốc các dinh Chánh-phủ và các hạt Nam-kỳ.

Trần-văn-Tài

76 rue d'Alsace-Lorraine 76. Tiệm cầm đồ SAIGON

Bán sỉ và bán le đo phụ tùng xe máy ve xe kéo. Bán xe máy và xe kéo. Có đồng sẵn xe kéo cho mướn cùng là xe nhà.

Người chủ tiệm nầy đã có làm lâu trong hãng người Langsa, mới lập tiệm cho nên đồng xe khéo chắc chắn và kỷ lưỡng làm mà lại bán giá rẻ hơn mấy hãng khác.

Lời nói cùng các vị điền chủ !!! Hãng **ERILE PEYSSON** ở ngang nhà hát Tây, mỗi bán 80 4, Saigon, kinh tỏ cho các ông hay rằng có bán một thứ thuốc hiệu **RATINOL SPECIAL** để giết chuộc ngoài ruộng **RẤ THỈ ĐỘNG ĐẾN VÌ NÓ THIỆT HẠI LẮM.**

VÌ PHẢI ĐI VỀ XỨ

NÊN CÓ NGƯỜI MUỐN BÁN

Một cái xe hơi hiệu « **RENAULT** » 14 HP — Sáu chỗ ngồi, kiểu mới theo bây giờ, xe cũng còn mới.

Thiệt là dịp tốt ít có

Ai muốn mua hỏi thăm tại *Saigon Đường Charner số nhà 114*

TUỒNG LỐI MỚI

CHÉN THỊ ỐC ĐỘC

Tragi-comédie en 3 actes

Cuốn sổ bằng mà nói thanh-tao—Nhứa chi rất nồng-nàn cảm-động

Diễn lần thứ nhất tại Rạp-hát Tây lớn Hanoi

Ngày 29 Octobre 1921

Ai muốn mua sỉ hay lẻ, thì gởi thơ và tiền cho :

M. VOÀ NHỊ-LONG

Giáo-học trường Pháp-Việt Hà-đông (Bắc-kỳ).

Sách 70 Trang giấy bìa có hình, giá . 0 40

Không phải gởi thêm tiền cước.

XE MÁY

« La Semeuse »

Hiệu cũ Langsa đã bán trong Nam-kỳ có 30 năm rồi.

Bánh trớn, tay cầm lộn liền xuống được đồ chận hành.

Bánh sắt cùng bánh cây.

Giá sức nhiều

Người chánh trữ là : ông.

BERTHET CHARRIÈRE và Công-ti tại Saigon đường kinh-lấp môn bài 68.

Tôi nay hãy đến xem

BẠN HÁT XIẾT FILLIS

Ba chục người hát Tây toàn là ở các bạn hát thứ nhứt bên Âu-Mỹ ra hát

Đổi lớp lần thứ nhì

Qui-vị muốn vui chơi không ?

Muốn thấy nghề khéo léo của chàng tài không ?

Muốn tiêu khiển giải khuây lúc chiều mát mẻ chăng ?

Chúng tôi chẳng hề nào sự tốn hao chút nào, miễn là cho vừa lòng Qui-vị mà thôi, nên đã sắm rạp mới, mua đồng cách nào cũng không cực lòng cho những người coi.

Vậy thì trước hết hãy đến xem các chuông thì của chúng tôi ! ! Nào là Voi, Sư-tử, Cọp, Beo, vân, vân.

Con nít và lính vô trừ ra đội, được phép trả tiền phân nửa buổi hát (matinée) ghế hàng nhì và hàng ba.

Tối hát 9 giờ 15

MỖI ĐÊM HÁT HỒI, CÓ CHUYẾN XE-LỬA CHẠY VỀ CHỢ-LỚN

Thứ năm và chúa nhựt hát chiều 4 giờ 30

Bán giấy tại nhà in Imprimerie Saigonnaise, số 17 đường Catinat

NHÀ HÁT BÓNG MODERN

Tại Saigon, đường d'Espagne, môn bài số 215 (Sau Chợ-mới SAIGON)

MỖI BUỔI CHIỀU HÁT 2 XUẤT

Từ 7 giờ tới 9 giờ và từ 9 giờ 1 khắc tới 11 giờ rưỡi

Đổi bản mới mỗi tuần 2 lần — *Ngày THỨ BA và ngày THỨ BẢY*

BẢN MỚI chiếu thứ bảy 31 tây tới chiếu thứ hai 2 Janvier 1922

1-2-3-4-5-6 — Thiên tài

Truyện một người dân bản dùng đủ mưu kế mà giực gia tài chồng chết để lại bị những tay bá bố sang đoạt.

6-7 — Truyện nàng RUTH ở chốn lâm sang

Bổn tuồng phân làm 15 hồi, có *Ruth Rolland* làm chánh vai tuồng rất hay.

Hồi thứ bảy : Tiếng nỗ vang lừng

Có 2 lớp.

8- — Danh hài lận !

Bổng diễn của SNUB POLLARD diễn vui lắm.

CHÚA NHỰT có hát ban ngày, giống 5 giờ chiều khỏi sự hát giá phân nửa.

GIÁ TIỀN CHỖ NGỒI

Bậc riêng 1 $ 00 | Ghế hạng nhứt 0 $ 60 | Ghế hạng nhì 0 $ 40 | Giản 0 $ 20

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RIP

Vệ-sanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống dặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn bế uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, cổ huyết bạch, có chứa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, đã thật đỏ sắn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây ở *đường Marti số 190, Cholon.*

Dépôt PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue de Marins CHOLON.

廣東二天堂大藥房

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées toutes comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao-lục tờ trình bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây của làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-huê. Thuốc của tiệm tôi không có món chi làm hư hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống thuốc thua, thì phải cữ cai theo các lời dặn bày là coi theo nhân. Nếu tác một đều là thuốc, của tiệm tôi đề lâu chẳng hư.

DẦU THỐNG ĐƠN

Thuốc nhạc dầu

Gặp lúc khí trời nóng, bất-hòa, cảm-mạo hàn-phong-thấp, phong tà thổ-tháp, truyền nhập phế-khiếu, làm cho bịnh nhức đầu, ghẻ mũi, họ, nóng lạnh, tiểu-tiện đỏ v. v. dùng thuốc nầy, trừ được nhứt thiết các chứng bịnh đã kể trên đó thật là một thứ thuốc rất Thần-hiệu, nên đề sẵn trong nhà phòng khi bất trắc.

CÁCH DÙNG : Mỗi ngày sớm mai, trưa, chiều uống 3 lần, mỗi lần uống 14 hoàn.

Con trẻ mới tuổi, mỗi lần uống 1 hoàn, hai tuổi uống 2 hoàn, ba tuổi uống 3 hoàn, mỗi tuổi lần lần thêm một hoàn cho đến 14 hoàn thì thôi. Uống với nước trà.

Giá mỗi ve là ..... 0 $ 47

Các nhà phú hộ ở nhằm chỗ không có đèn điện khi thì nên mua đèn hiệu TITO LANDI thắp bằng dầu săng mà dùng.

Đèn nầy tốt hơn các thứ đèn khác.

Có trữ bán sỉ tại hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, mỗi bán số 4, có cho mướn.

Hãng nầy có bán thứ rượu chát đỏ và trắng hiệu VINS BERMONDDE BORDEAUX của hãng Bermond đã lập ra hơn một trăm năm.

Bạn nguyện thường. Gửi rẻ và rượu tại nơi thường bán.

Cách lịch-sự ở đời

Mấy điều cần yếu người người nên biết

(Tiếp theo)

Khi nào tiệc mãn rồi thì mình là chủ nhà phải đứng dậy trước, rồi đấy khách mới đứng dậy sau, đoạn chủ nhà mới đi ra khỏi đấy. Trong khoản nầy, tây theo cách chủ nhà đãi, nếu làm theo cách Langsa khi ăn rồi, thì bắt liền dọn đồ ăn, kế đem bánh trái cùng là Café nước trà ; làm cách nầy thì khi tiệc mãn chủ nhà đãi lại khá khách nói chuyện. Còn như làm theo Annam ta, nghĩa bánh trái để bàn ăn rảnh, thì chủ nhà đứng dậy đặt khách lại bàn ăn bánh trái tràng Thiêng.

Hễ mình đãi tiệc thì mình phải lựa cái bạp khẩu của khách, chớ chẳng phải tùy theo món hạp khẩu của mình.

Thiết tưởng, chẳng chi tốt hơn là đãi mấy món, mình viết cái Menu (giấy kể món ăn) đăng cho người khách độ theo đồ ăn nhiều ít mà ăn. Tưởng còn, nhà ăn ít thì đãi ; Tưởng hết, nhà ăn khá khá thì no qua, đến mấy món sau, phải cám dỗ mà ngó. Nên theo ý tôi nghĩ, Annam ta mỗi lần đãi tiệc chẳng đợi là đãi đồ tây, đâu đãi đồ Annam cũng vậy ấy là sửa theo thói tục lần lần là thế.

Vẫn thấy lục nhà tử, thì thường đãi đám-ông riêng, đám-bà riêng, nên bất cứ là trong đám nào, đám-bà con-gái không hay xen vào đám đám ông nên đám bà hay : phút nhát. Ấy vậy như thế đại nầy, bỗ tục nào bư bèn phải hoàn cải, vậy ba không nên sửa tục nầy lại sao ? Là bổ cho đám tiệc hào thì xin cho đám-bà ngồi chung bàn với đám-ông. Như ta chưa quen tục mới, sợ mình muốn nói phân nhiều, thì nên sắp một người chồng một người vợ, con con-gái con-trai thì cũng sắp xen như thế. Ấy là tập đám-bà tứ-tia, chớ như lấy làu bè mới làm có hách, thì tôi nghiệp cho đám bà biết bao, không đám ăn một bực, để ra sau sắp ngồi ăn, không thì đề đám-ông về nỗi rồi mới tới đám-bà ăn. Vì sao vậy ? Làm vậy mà đám-bà con-gái nhà tử không nhát sao được.

Cách sắp bày chỗ ngồi, vẫn chủ-nhà đã biết tận khách thì cứ biểu tên mỗi người đề sau cái ghế, làm như thế đến chừng lại bàn, Người nào ngồi chỗ nào, cứ tên biểu sẵn, coi theo đấy mà ngồi, khỏi lộn xộn.

Theo tục nhà ta thì mọi lần hay ngồi vấn ngay, ngồi dài mà ăn, nên đã người lớn, đang tôn đang tinh, ngồi đâu ngay, vậy ngay nay, tôi thường thấy đãi tiệc, hay chẳng bao ấu chẳng nhậm cho và cứ theo cách dây mà thôi hỏi.

Sẽ bực phải trả cho các Chiêm-Đông-pháp của Banque industrielle de Chine Sông kỳ.

Bàn hội Ủy-viên của hội, giờ bực nhà Bản.

Cử bàn hội phải-viên là ông *Leroy d'Etiolles, Lansigne* và *Gallet* đặng mà xin ra mắt quan Toàn-quyền hầu bàn tính đàn đó cho rõ ràng, nên ngày chiều hôm qua hội phải-viên có đến phủ Toàn-quyền đặng thưởng tình cho quan Toàn-quyền xem xét những các điều kết đoán của hội đã làm.

Hội phải viên xin trả bớt lại số tiền đã gởi và các số nợ hậu, do theo cách sau nầy, làm thế ấy thì Đông Pháp phải xuất ra liền 22,285000 quan mà thôi hỏi,

Chắc là lời xin nầy quan Toàn-quyền chẳng bao ấu cũng nhậm cho và cứ theo cách dây mà thôi hỏi.

Sẽ bực phải trả cho các Chiêm-Đông-pháp của Banque industrielle de Chine Sông kỳ.

Hội phải viên xin trả bớt lại số tiền đã gởi và các số nợ hậu, do theo cách sau nầy ;

Bảo các, thì bảo rõ,

Cho An-giêu-Lực, 31 tuổi, bị Lực đánh lễ đầu, phải đem vào nhà thương, mà Cầu không kêu nài.

Mấy là Lực chở phải bèn thì đức hoàng.

Nguyễn-thị-Huế, 19 tuổi, ở sau nhà máy Yee-Cheong, bị Võ-văn-Lưỡng, 56 tuổi, đánh có thương tích, chạy đến bót thưa mà rồi, thì cũng xin bãi nại.

Ăn trộm.

Kim Trần-Bắc, 56 tuổi, buôn bán đạo ; Ngô-Thê, 68 tuổi, và Banh-thị-Mẹ, nghề may bao, ở đường Gia-Phú, đồng khai rằng bị ăn trộm vào nhà lấy áo quần trang vật đáng 29 $ 40 và một số bạc 13 đồng. — Kiểu.

Ăn đám cưới bị thuốc.

Hôm Décembre, cưới hỏi thăng trước. Có một đám cưới tại Phnoc-Hoa, (Biria). Khi đi đám đã ra về cách ít ngày có hơn ba mươi mấy người bị mửa, bị pau bụng còn 12 người bị chết.

Theo lời quan thầy *Noailles-Degorce* khám nghiệp thấy mổ-xẻ của tên Trần-văn-Hưng, cũng đi ăn đám cưới đầy mà chết, thì ngài nói rằng bị thuốc bằng Arsenic.

Cản hiện giờ 20 người đau nhưng lần lần đây cũng sanh.

Tết Tây và Nam.

Tết Tây đã đến ; Tết Nam hầu kề ai là người hào gia phú hộ lại là tay rộng giao lại quên sắm sửa lễ Tết hoặc để kính người trên hoặc gởi cho kẻ dưới nhứt là đồ dùng kính cho các bà các cô và thiếu nữ, trong dịp đầu năm, lại phải cần nhờ lắm. Bởi cớ, từ đây sắp tới biết bao là qui khách viếng Saigon ; gì trong hàng qui khách chẳng ai mà không để ý thừa dịp mua sắm những đồ về dùng Tết.

Vậy hãn-hiển xin mời chư qui khách nhớ mà viếng tiệm bà *Chanvin* là tiệm mới tiếp trong chợ lớn tàu Orésoque, chỗ qua những xách, hàng bạc, vành bịch xách cũng hàng bạc, đồ nữ-trang, đồ cẩn khảm, đồ sành, đồ hút, đồ đồng v. v. . .

Qui bà, qui cô xem đến lời rao của Bổn-hiệu sẽ chắc ý sao mình cũng lựa trong những đồ thiệu hàng, nhiều, tốt, đồ rẻ mình cần dùng và lại vật được thỏa ý và vui nạp.

...ẢO1 ca điệu của Bổn-hiệu :

Bán đắc, thì bán rẻ,

Bán rẻ mới bán đắc.

CHAUVIN, 81, rue Catinat.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-VĂN-CHIM.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON —

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vẫn là cử-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trông theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thảy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiếu hiển đải sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thi nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho y theo toa của quan thầy.

BICYCLETTES **ALCYON**

LA 1ère MARQUE DE FRANCE

GAGNANTE DES

"TOURS-DE-FRANCE"-"BORDEAUX-PARIS"

"PARIS-TOURS"

AGENT POUR L'INDO-CHINE

L. CAFFORT

32-34-36 Rue Catinat

Những vị nào ở Lục-tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, tử tế, muốn trữ mà bán sỉ, hay là bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng cũng bằng lòng trng cho.

Một mình hãng Denis frères đại-lý cả Đông pháp thứ hộp quẹt nầy.

Hộp quẹt nầy khắp nơi đặng phép bán lẻ một xu nhỏ một hộp mà thôi.

Đặt tiệc, tùy lòng khách

CÓ PHÒNG QUẠ RỘNG TRÊN LẦU

NẤU ĂN THỢ LANGSA

Mỗi phòng có sẵn, quạt điện trên trần

PHÒNG TẮM, PHÒNG DẰM. CHỖ XỨC SỠ, ĐỀU LÀ TINH ANH SẠCH SẼ

SAIGON - PALACE - HOTEL

NHÀ HÀNG Á-V-NHỨT, đường Bd Charner và Carabelli

Mỗi đêm đều có hát bóng cho khách ngồi uống rượu xem chơi.

Chư vị đến xem thử thì chắc sẽ vui lòng.

Ban đêm giờ nào cũng được, chỗ nhơn sẵn lòng tiếp rước.

Thơ tín vân lai

Kratié, le 18 Décembre 1921.

M. le Rédacteur du Lục-Tỉnh Tân-Văn.

Trước kính thăm ông chủ bút đặng muôn điều lành. Sau xin ông lấy lòng rộng rải mà cho tôi rõ một việc nầy; tôi hết sức đội ơn ông.

Trong báo của ông số thứ 956, ngày thứ sáu 9 Septembre 1921, ngày 8 tháng 8 Annam, năm Tân-dậu, ông có viết một bài, tựa là « *ai là người ái chủng* ». Trong bài ấy ông có kêu cho hội *Bảo-trợ học-sanh*, và ông có kêu cho một người học-trò nghèo 17 tuổi, đủ chí mà không đủ sức mong đi ăn học bên Pháp-quốc. Ông có đem vô trong báo, trọn cái thơ của người học trò nghèo ấy viết cho ông xin ông ấn hành.

Vậy xin ông chủ bút lấy lòng rộng rải mà cho tôi rõ tên họ và sở màng của người học trò ấy, đặng tôi thừa dịp mà làm quen, chớ không có ý chi khác.

Tôi không giấu chi ông chủ bút. Tôi cũng là nghèo lắm, và cũng có chí muốn đi học bên Pháp-quốc như người học trò nầy vậy; Song gia-quyến tôi thì đông lắm. Tôi là con lớn. Mẫn ra mỗi tháng thì vừa đủ ăn mà thôi. Thêm cũng có nợ nần chút đỉnh nữa. Không có ai dở đâu. Không có vợ con chi hết.

Tôi hết sức muốn đi qua bên Pháp mà học hành với thiên-hạ; song khó tỉnh quá. Nên tôi buồn rầu lắm. Tuy vậy chớ tôi không thôi chí. Tôi cũng chắc một vài năm dây tôi sẽ kiếm được thế mà đi Tây cho chẳng không.

Nay tôi gặp người học trò nầy cũng nghèo như tôi, mà cũng một chí một ý với tôi, cho nên tôi muốn làm quen, làm anh em, đặng có lo việc tấn-bộ với nhau.

Thiệt tôi cũng có thấy nhiều người nghèo mà có chí muốn đi học bên Pháp. Và tôi cũng có biết nhiều người giàu mà đi học bên Pháp. Song tôi xét lại thì người nào cũng vậy, hễ đi học được chút đỉnh chi thì cứ lo đi về làm ông nầy ông kia cho thiệt-hạ khen ngợi và kính sợ, lo kiếm tiền cho khá khá một chút đặng có thanh nhàn lấm thân mà thôi, ít có người lo việc ích quốc-lợi dân, và ít có người không tưởng đến mấy việc đó.

Thiệt tôi cũng hết sức mà khen phục mấy ông đi học bên Pháp. Song tôi tưởng đi học được ở bên Pháp mà đừng lo tới mấy việc đó, hay là lo việc cao kỳ hơn mấy việc đó, thì càng tốt hơn nữa. Tưởng cũng có nhiều người có chí và có ý như vậy chớ chẳng không; song tôi chưa thấy tạng mặt.

Nay tôi thấy người nầy muốn đi học cho biết mà thôi, không muốn cái chi khác: Vậy mới kêu là Amour désintéressé de la Science. Tôi tưởng nước Nam ta như được vài chục người như vầy thì chắc khá lắm.

Tôi khá khen cho người nầy nhỏ tuổi mà có chí khí lớn như vậy quyết làm sao đi học bên Pháp cho được mà thôi. Từ dây tới 25 tuổi làm sao cũng đi cho được; bằng không thì chắc là khó mà ở đời với thiên-hạ được! Thiệt hồi tôi bảy nhiêu tuổi đó thì không bằng người nầy. Nay tôi 20 tuổi mới bi được; sợ bi không kịp là khác nữa.

Tôi mến người nầy, cho nên tôi mới xin ông chủ bút làm ơn cho tôi biết tên họ và sở mãn của người đặng mà làm quen, làm anh em với người, chớ không có ý chi khác.

Như ông chủ bút tỉnh cho tôi biết, *được nay là không*, thì cũng trả lời cho tôi rõ; tôi hết sức cảm đội ơn ông.

NG.-VĂN-QUẾ.
Directeur de l'Ecole Résidentielle de Kratié (Cambodge).

* * *

N. B. — Người học-trò ông hỏi đó, khi viết thơ cho Bổn-báo cũng không chỉ rõ danh thiệp, nên không vâng ý ông dặng. Bổn-báo ấn hành thơ ông vào đây là cố ý để cho người học-trò đó xem thấy mà đáp lời hỏi của ông.

Khá tiếc, khá tiếc.

CHỦ-BÚT.

HÃNG

ông P. Ribeyrolles et Cie

10, Place du Château d'eau, Saigon

số 19 gần giếng nước Saigon

Có bán máy xay lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thợ rập máy giỏi ở tại hãng.

MÁY TOT CHẠC. — Ai muốn sắp đi thì nào, thì tới giùm không au tiền công.

Lời rao

Cho mấy ông thợ chụp hình, dân thiện-nghệ đâu hem chơi

Tại hãng PHOTO STUDIO, 136-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có; tỉnh theo giá bên Tây như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monobloc vân...

Cũng có đủ đồ phụ tùng kết thảy về nghề chụp hình về nghề vẽ của (Peinture) hơn sĩ bán lẻ cũng được.

Có khuôn đề lồng hình chạm khéo lắm, thứ nào cũng có, nhiều kiểu hình khác, chạm tốt lắm.

Có giúp hình cho giấy thuế thân nữa.

Có bán kiếng, giấy, đủ thứ thuốc sang hình.

Giấy Bromure 1.2 brillant contraste tir hộp 100 tờ, lớn 13 x 18 thì 5 $ 25 còn hộp 500 tờ thì 22 $ 00.

Có kiểu để làm hình mấy xứ nóng nực.

Tại hãng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

Bùi-quang-Nho

BENTRE

Bổn hiệu có trữ bán vải may màng của hiệu Chấn-Thủy ở Hanoï. Vải mấy mới chế kiểu mới, đã rộng thiệt lại mau thuốc tốt hơn các thứ vải may màng thuở nay, như là Tulle Tonkinois, bề dài 2m. 60, ngang 0m80. Nữa hiệu có bán vải trắng Batiste để làm bóc màng và may áo mặt bề khổ 0m80 mặt rộng. Như ai muốn may một cái màng dài 2m60, ngang 1m60 chừa vòm 0m60, thì mua một cây vải nầy và 6m60 vải Batiste thì đủ, vải màng ấy có bề hạng 40% gấp và vòm 0$ sẵn khéo nhiều hiệu hiệu cũng có trữ giày và dép cũng nhiều kiểu ở Hanoï gởi lại, giày ba-ti từ 2$20 tới 4$20, bottines đen và vàng hoặc hai màu từ 6$50 tới 14$00 và dép (Sandales) quai da và quai nhung giá 1$00. Ai mua từ năm đôi sắp lên được rabais 5 % et số mua thì tôi sẽ gởi contre-remboursement. Xin đồng-bang chiếu cố, chờ nam giá rẻ hơn, coi chừng người mất giày ba da tàng, bọ sơn giày da trắng ra da lăng, it ngày bỏ sơn tợt da một hay; hiệu tôi đám cam đoan không có thứ ấy.

Bổn hiệu cũng có bán các thứ hàng tàu nhiệm tại Nhựt-bổn và những hàng bắc nhiều thứ, như lãnh rộng may áo ; vân vân.....

BUI-QUANG-NHO
Bentre

Lời rao

Cho anh chị xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C.G.M cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12 $ 50.

Ruột (chambres à air) 3 $ 00

Bán tại Hãng nấu Cao su, ở đường Dayotmout Saigon.

Trần-minh-Tịnh

Commerçant à Vinhlong

Tiệm nầy thay mặt cho tiệm thuốc *Pharmacie centrale franco-annamite* **của ông André Lê-văn-Minh, bán đủ các thứ thuốc Tây.**

Bán hàng đồ, tơ, lụa, giày, guốc, nón Backy thiệt tốt hơn hết, savons Dyfoam nhuộm đủ các thứ màu, xe máy hiệu *Louvet* **hãng Thuận-Hoà hiệu Hercule, đồ phụ tùng vỏ ruột, xe máy đủ các hiệu, sách vở, mực viết, cho học trò dùng, thơ, tuồng, truyện quốc ngữ, giá bán re hơn các nơi. Cúi xin quí vị thạnh-tình huệ cố.**

Kho trữ đồ hoàn cầu

MAGASINS UNIVERSELS

187, Rue Catinat SAIGON

COLGATE
Tốt của *Hoa-hường* nầu ra
Mỗi ve... 4 $ 75.

Sa bông nhỏ BONDON
Chục 12... 2 $ 00.

Laitcrème CARNATION
(dặn mua)
Thùng 96 hộp... 19 $ 00

Nước VITTEL
Thùng 100 ve... 19 $ 50
Thùng 200 ve... 28 00

WESTERN CLOCK
Đồng hồ Bijoux (lumineux)
Baby Ben... 9 $ 50.
Ordinaire... 4 00
Montre ..... 6 50.

Nước COLOGNE
Tốt nhứt (Rượu 80°)
Mỗi ve.... 0 $ 40.

DẦU SỨC TÓC
thứ (Portugal, Violette; Quinine)
Ve M... 0 $ 80
Ve G... 0 75

Sa-bông nhuộm DYFOAM
Mỗi cục... 0 $ 30
Chục 12 3 00.

Croquettes Chocolat « GYP »
Một hộp 0 $ 30.

Đồ để giặt đồ LESSIVEUSE 50 lit
5 $ 50.

NÓN che nắng
« Singapour » liège coutil trắng
3 $ 50 (*bán đỏ*)
« Maillasse » trắng
3 $ 50 (*bán đỏ*)
« Coq Gaulois » liège coutil trắng
N° 1 6 $ 50 bán ran hàng
N° 2 5 90 id.

KHĂN BÀN LÔNG
thứ lớn mà thiệt tốt
9 $ 50 (*rao hàng*).

EPONGES để rửa mặt
1 $ 50 *chục 12 cái.*
0 20 *mỗi cái.*

DIỆP MAY
Vở mousseline để đón bà đừng (che tới nhọt)
0 $ 70 *một đôi.*

CORSET satin, giăng ngay bas de gorge 4 jarretelles
Giá 3 $ 00.

Vải tàng để may mùng
Mỗi thước... 0 $ 90

DAO CẠO « DURHAM-DUPLEX »
Thứ thường ... 1 $ 50
có đủ đồ để liết dao hằng da, ở trong hộp đa đề.
7 $ 50

PHAN-HAM

Thợ làm yên-ngựa Song-mã và Đọc-mã

Khoa-chang, Khoa-do

Hanoï — 5, Rue Jules Ferry, 5 — Hanoï

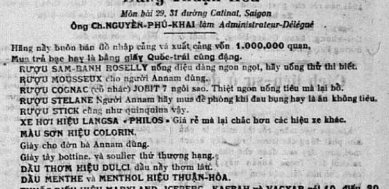

Chàng tôi kính trình cùng quí-khách hiểu rằng: Bổn-hiệu làm các thứ Tây-ngựa, đồ Song-mã, Đọc-mã, Rương Vali và các thứ đồ đóng đi đường làm bằng da bên Tây, da Hồng-kông thiệt tốt. Làm rồi lại chắc đẹt, bền chắc hơn các thứ đồ hay bán, nhiều nhà xin gởi thử cho Bổn-hiệu, chừng tôi đã kỹ thì lực làm được như ý của quí-khách sở dụng.

Nếu mua buôn nhiều thì Bổn-hiệu sẽ tính giá riêng.

Bổn hiệu có mở hiệu thợ may Tây, Annam nữa.

Hãng Thuận-Hòa

Môn bài 29, 31 đường Catinat, Saigon

Ông Ch. NGUYỄN-PHÚ-KHAI *làm Administrateur-Délégué*

Hãng nầy buôn bán đồ nhập cảng và xuất cảng vốn **1.000.000** quan.

Mua trả bạc hay là bằng giấy Quốc-trái cũng đặng.

RƯỢU SALM-BANH ROSELLY nồng điếu đàng ngon ngọt, hãy uống thử thì biết.

RƯỢU MOUSSEUX cho người Annam dùng.

RƯỢU COGNAC (cô nhắc) JOBIT 7 ngôi sao. Thiệt ngon uống tiêu mà lại bổ.

RƯỢU STELANE Người Annam hãy mua để phòng khi đau bụng hay là ăn không tiêu.

RƯỢU STICK cũng như quinquina vậy.

XE HƠI HIỆU LANGSA « PHILOS » Giá rẻ mà lại chắc hơn các hiệu xe khác.

MÀU SƠN HIỆU COLORIN.

Giấy cho đờn hà Annam dùng.

Giấy tây bottine, và soulier thứ thượng hạng.

DẦU THƠM HIỆU DULCI dầu nầy thơm lắm.

DẦU MENTHE và MENTHOL HIỆU THUẬN-HÒA.

THUỐC ĐIẾU HIỆU MARYLAND, ICEBERG, KASBAH và VAGYAR gói 10 điếu, 20 điếu và 50 điếu, hút thơm miệng và không khô cổ.

Người ANNAM hãy mua đồ của **HÃNG ANNAM THUẬN-HÒA** thì mới thiệt là giúp cho Đồng-bang.

SOCIÉTÉ INDOCHINOISE DE TRANSPORTS

Tại sao mà xe hiệu **FORD** *thiên hạ dùng nhiều hơn hết?*

Tại nó rẻ hơn

Nó ít tốn hơn và

Gọn gàn nữa

Hơn 400 cái xe FORD chạy trong Đông-Pháp rồi

Giá xe 5 chỗ ngồi..... 1.978 $

Giá xe Camion 1 tấn..... 1.800

NÊN ĐẾN MÀ COI RỒI CHẠY THỬ TẠI : **Société Indochinoise de Transports**

4 rue Filippini, SAIGON

Có bán Caosu **MICHELIN**

Đại biểu

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thấy khen ngợi

Chỉ một mình hãng* Denis frères *có trữ mà thôi

PHARMACIE · PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hỏi trước của ông HOLIÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát Tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu như quán từ có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc tây mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi. ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

FABRIQUE DE CASQUES
EN LIÈGE CAOUTCHOUTÉ

La Croix

MARQUE DÉPOSÉE

NHÀ LÀM NÓN BẰNG CÂY LIA TẤM CAO-SU

DƯƠNG-VĂN-THIỆT

132 Rue Marchaise — SAIGON

Kính trình qui vị biết, chúng tôi mới mở một tiệm làm nón bằng **cây lia tấm cao-su**. Vậy xin qui vị chiếu cố đến nghề mới là của chúng tôi dụng nên ở cõi Đông pháp nầy.

Những nón của chúng tôi thì **rất nhẹ, chắc chắn lắm, kiểu thiệt khéo, thông hơi nhiều, không có sâu mọt được, những đồ phụ tùng làm nón toàn là hạng tốt.**

Chúng tôi có dủ đồ về nghề làm nón theo phương pháp Âu-châu. Vậy chúng tôi đoan chắc có thể làm dùng **y như kiểu riêng** của các nhà buôn nón đặt chúng tôi làm, nhà buôn nào muốn mua cốt nón bằng cây lia (liège) đề vẻ lấy, chúng tôi cũng bán, cũng *đề bán tại tiệm* **DÀO HƯƠNG MAI** 46-48 Rue Catinat Saigon, là một tiệm lớn chuyên bán những đồ Mỹ nghệ của con nhà nam.

Kính trình
DƯƠNG-VĂN-THIỆT

Nếu qui vị muốn hỏi hay điều chi về việc buôn nón, xin viết thơ cho M. Dương-văn-Thiệt. 132 Rue Marchaise Saigon. Cây lia (liège) là thứ cây Âu-châu thường dùng làm nút ve và làm nón.

ĐÈN LÒA *đốt có mùi xông,*
hiệu BEST WIZARD.
Ít tốn dầu.
không hang hạo,
Sáng trắng ngon.
Không hay nghẹt,
Đẹ đốt.

Đề

Nhà Nam kỳ có một mình tiệm
TRẦN - QUỲNH - NGHIỆM
84 đường Espagne Saigon
Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

Văn đàn

(Partie littéraire)

Trời chiều

Ác xế trời chiều thỏi gió trong,
Mấy giăng năm sắc ửng màu hồng.
Cây Ngu gát cộng phơi-đầy ruộng,
Thoảnh-lư buông cần thả chật sông.
Mặt nước rang rỉ vàng tợ nghệ,
Đầu rằn cỏ ngã trắng như bông.
Nhơn về Nam lĩnh hay vui đọc,
Cây trắc-ly cầm đứng ngó mông.

Hương cả V. T. V. (Rachgia).

(Hoa-văn bài thơ của M. Đông-Dinh trong báo Lục-Tỉnh Tân-Văn số 1023.)

Tự thuật

Ăn không không ấm tại nơi mình,
Vui thú Kim-biên lúc tuổi xanh.
Sớm tối Hồ-thiên khua mõ cả,
Chiều về Bồ-thích giảng chuông kinh.
Biển-hồ sống bủa đơm bông bạc,
Châu thập thụng reo hòng gió thanh.
Nước trí non nhân quen thói tục,
Mặc ai ye ngửa chẳng chịu thành.

Hương cả V. T. V. (Rachgia)

(Hoa-văn bài thơ của M. Trần-văn-Nhu trong Lục-Tỉnh Tân-Văn số 1025.)

Cảnh trời chiều

Rặng bủa dầu non ác xế chiều
Dựa gành sóng bỗ gió hiu hiu
Om sòm đớn suối hơi rỉu rít
Vẫn vẫn ca chim tiếng chít chíu
Thắng Mục đang cây toan gắt cảng
Chú Tiều hái củi kịp buông riều
Mấy bay nâu sắc trời thêu gấm
Nước biếc non xanh thích rất nhiều.

Hương cả V. T. V. (Rachgia)

(Hoa-văn bài của M. Đông-Dinh trong Lục-Tỉnh Tân-Văn số 1023.)

Người tham

Người tham chẳng thấy, thấy thời tham
Tham ít tham nhiều bất trí hàm
Hàm la hàm lùng hàm chả đủ
Đủ ăn đủ mặc đủ không nhàm
Nhàm mà bỏ luôn nhàm mà đại
Đại phải sống nàng dại phải làm
Làm hết sức làm, làm thằng tới
Người tham chẳng thấy, thấy thời tham.

Hương cả V. T. V. (Rachgia.)

THAI SỐ 15

Ai ơi có biết thăng nầy,
Thân nầy ai để mình nầy ai mười ?

Xuất bình

TỰ DO DIỄN ĐÀN

(Tribune libre)

Ngỏ cùng liệt-qui

Đã lâm phen, Tiền-báo có tuyên ngôn rằng về mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho liệt qui-bình luận cho thỏa mãng ý nguyện. Nhưng hỡi, cũng đã lâm phen, Bổn-báo gặp nhiều có chỉ hằng thứ rằng tên kỳ dưới hai vợi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để dại vào. Ấy là một điều đáng cho ta khắp nhượng, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nếu việc quả, mình đêm dạng chi viết chép ra để gương giáp ích, có sao lại sợ mà nặc danh? Hà chưa phải là khiếp nhược chăng?

Vi cái tật khiếp nhược ấy, gây rủi, bước Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại còn những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn rẻ phần người ký tên gánh chịu lấy những điều cang hệ gì xảy đến; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V.

Khát sửa

Nếu con trẻ chẳng khóc. thì mẹ quên cho bú.

Chúng tôi là quân lính, dầu đội trời Đại-Pháp, thân đứng nơi đất Việt-Nam. Tôi vâng lịnh trên ra đi lính tập hơn 5 năm nhớ ơn trời cho **làm cai gần** đặng 4 năm, thật là tôi cám ân đức ấy chẳng cùng; Chức lúy nhỏ, bổng lộc chẳng dư dật, nhưng mà tôi phải lấy gương tốt mà soi cùng noi tôi.

Vã chăng từ năm 1920 tới nay, Nhà nước mở lòng rộng rải cho hết thảy các tỉ, các sở, các sắc lính và những người làm việc cho Nhà-nước đều đặng ân tiền lên hết thảy; đã vậy mà cớ-cho thêm tiền tư cấp đến vợ con là khác nữa. Còn chúng tôi sao lại chẳng cho thêm ? Tôi làm việc mỗi tháng lãnh đặng 17 đồng, thật còn ít hơn một tên lính ma-tà hạng nhì, làm sao cho đủ ?

Ấy là tôi làm cai và lâu năm nên số tiền lương đặng trội lên mà chớ ! còn như mấy chú cai mà chỉ quá hai năm công quả, bếp và thì ít lắm.

Vậy xin chư ông trù nghĩ đó mà coi ?

Chúng tôi là quân lính chư ông cũng dư biết rằng : Trong lúc thái bình, nước nhà thạnh lợi, mà chúng tôi còn chẳng đặng rảnh rang thay. Còn như gặp cơn giặc giã như bên cõi Âu-châu trong hồn năm trước đó, thì chúng tôi cũng phải vì nước nhà mà vong phế thế nhi, phơi gan trải mật nơi chiến chiến trường. Xin chư ông xét lại đó mà coi. Chúng tôi có khác nào là cái thành đồng vách sắt, để mà che tên, đỡ đạn cho nước nhà, nếu mà quân bạo ngược nó muốn vào nhà thì nó phải phá cho hư, cho ngã, nó mới vào nhà đặng ; đã biết rằng vách ấy không thể nào hư ngã ; vậy mà cũng phải trầy trụa nức dường. Thật quả như thế, nhưng mà chúng tôi dầu có nao nùng lắm lòng. Nay đặng trời êm, đất thạnh, thì chúng tôi lấy làm thâm hạnh lắm đó, song ngặt một điều là tiền lương chẳng đủ mà chi đỡ thê nhi.

Tôi suy nghĩ hoài, vì miệng thì nhỏ nên chẳng biết khẩn vái cùng ai.

Nay tôi nhờ lại : ở có hỏi « Hòn-Chưởng » là tai mắt của quốc-dân, và mấy ông hội-đồng thành-phố, hội-đồng quản-hạt là những lưỡi của quốc-dân ta dày chớ ai.

Vậy thì ta phải cần với tai mắt, và miệng lưỡi đặng cho người cầu với Đại-Pháp, chừng ấy phải cảm động lòng trời thì là trời cho ta thêm tiền chớ có khó chi.

Mỗi dầy có tờ quan báo « Journal Officiel de l'Indochine » ấn hành ngày 25 Octobre 1921, có nói rằng nhà-nước cho lính tập hồn-quốc ăn tiền lên, song cho từ Adjudant, sergent mỗi ông đặng ăn lên 2, 3 đồng bạc mỗi tháng thôi, còn chúng tôi dầy (Caporaux, tirailleurs) thì chắc là trời chưa mưa tới !

Bởi vậy cho nên, tôi kính cùng chư ông, xin dam lòng doái tưởng những kẻ đồng đội chung trời, xin tâu giúp ít lời hoa may trời xét tại, mà cho chúng tôi chút ít nước mưa thêm.Thì tôi rất cầu tình chư ông lắm đó. Đã biết như thế, ấy là việc chung của muôn người, mà tôi phải khẩn cầu, xin chư ông gần chút công dư, thật là lòi cầm ân đức của chư ông rất trọng hậu lắm, chẳng phải một mình tôi cầm ân chư ông mà thôi, hết thảy quân lính ở nơi miền Đông-pháp nầy, cũng đồng cầm đội thâm ân của chư ông lắm. Vậy xin chư ông chú từ ; ngu si rất cảm ơn.

Un Caporal.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ đồ phụ tùng

ĐƯỜNG Lefèvre nhằm hai 99 và 101

ĐẤT-HỘ SAIGON

TRẦN-VĂN HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu qui khách đặng rõ. Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe mới và xe mui, xe hai bánh, xe xích, xe song xe ngựa, cũng có đóng thùng xe hơi theo kiểu tàu mới, xen xe nhỏ chở hàng, làm theo, mười xe đều có đóng có bán, xe đua xe cá, xe đi chơi, xe chở hàng làm đủ các thứ kiểu, mắc xe cũng có hạng mắc hạng rẻ tùy chỗ tại, cam-on. Hễ đã thấy hàng, thấy kiểu đều vừa ý, đề hết sức đặc chiếu và xe song qui khách đặng ấy được rất khéo và chắc, có bảo xen xe, chừng đặng bao lâu, giá bao nhiêu đều khi đi theo xe. Xin xe ai xe nấy tem.

Cải mới qui khách có điều chi đi tới hỏi xin giá tại tiệm tôi mới khỏi trước, nói cũng rõ, chẳng dặng hỏi qua điện thoại, mà tôi không giao hàng cho người lạ, xin chư qui khách đặng rõ.

Cám ơn qui khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm cùng chi cũng gửi rõ rồi sẽ hồi âm lòng hảo đãi.

HÃNG

Etablissements Industriels

DE SAIGON

Ở đường Mac-Mahon, môn bài 25 và 27

Mới được bên Hội-Kỷ gởi lại một kiểu xe mới mới, tốt lắm, chỉ được 15 người bộ hành, giá re lắm.

Hãy đến mà coi.

Lục-châu chư qui vị muốn hỏi đâu chi xin viết thơ cho bổn hãng môn bài 25 và 27, đường Mac-Mahon, gần đường xe lửa.

Kính,

Cùng chư qui vị trong cả lục-châu đặng rõ :

Hãng tôi mới mở một cửa hàng sửa đồ thứ máy, hoặc sửa hay làm ra mới, những vật phụ tùng dùng theo mỗi thứ máy như là xe-hơi cùng là tàu chạy máy hơi vậy v.v. Nói tóm một đều là trong cả vật dụng theo công-nghệ loại kim, hàn giáp liền cho chư qui vị khỏi bề lo lắng.

Hoặc ở xa mà gởi đến thì tôi cũng sẵn lòng cầu giúp đặng vừa lòng. Rất rẻ, rất mau hơn cả những cửa hàng lớn kia, lại tùy theo ý của chư vị như lòng thích muốn.

Xin chư vị chiếu cố tôi rất gần nhau.

Kính đề,
Atelier de Garage Tavalanche
430 à 433, R. Paul Blanchy
à SAIGON.

TIỆM BÁN ĐỒ CHỤP HÌNH

HIỆU

"Photo Nadal"

Ở đường Catinat, 120

HÒA ẢNH CÁCH HUÊ-MÌ

Hình lồng quyền

6 miếng giá . . . . . 5 $ 00
12 miếng giá 9 00

Hình Cartes postales

12 miếng giá 15 00

Hình nhỏ

12 miếng giá . . . . . 0 $ 80
Hình dán giấy hình : 3 miếng giá . . 0 50
Hình dán giấy thông hành : 3 miếng . 1 50

BÁN SỈ và BÁN LẺ

Những đồ phụ tùng, kiểu chụp hình, giấy, và máy chụp hình.

Đồ phụ dùng về bằng dầu : Các thứ màu, Viết chì màu, đồ vẽ, bố, bàn chải, chơn bàn, hộp dựng đủ đồ dùng, cây cọ giấy, màu trộn v. v.

Màu nhuộm nhứt hảo hạng nhuộm đủ thứ hàng giè : Vải, hàng, lụa to, chỉ v. v.

Hỏi giá và mục-lục.

Như mua được hộp họa hình « LA NOUVELLE CHAMBRE CLAIRE UNIVERSELLE » thì mỗi người đều về được khéo các thứ sơn thầy, hình, vân vân.

Hộp họa hình nầy làm rất kỹ và đúng lắm.

Hãng **EMILE PEYSSON** ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4 làm Đại-biểu.

Thiệt khéo hạng nhứt

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN ĐỨC NHUẬN

Số 28 Boulevard Paul Bert Saigon.

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hanội. Hình vẽ thiệt tinh xảo và đề trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cát-bạch có biên rõ thước tất giá cả và cắt nghĩa phân minh.

Dau đánh bóng hiệu **MIROR** là một thứ tốt hơn hết trong các vật chất để dùng giữ nước sáng và mới luôn luôn cho những đồ mình đồng hoặc loại kim là đồ theo phong thổ nê thước trong xứ thường hay bị ten sét. **DÙNG THỬ ĐỀN ÁT CHỊU LIỀN.**

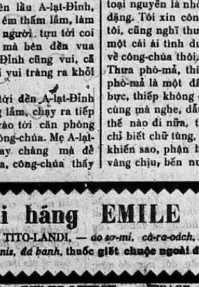

Bán lẻ trong các tiệm tạp-hóa và tiệm bán đồ đồng sắt tại Nam-kỳ và Trung-kỳ.

Bán sỉ : tại Hãng MARSEILLAISE D'OUTRE-MER
Một mình trữ bán
Ở đường Ohier — SAIGON

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

L. SOLIRÈNE
PHARMACIE
PRINCIPALE
FONDÉE en 1865
SAIGON

SPÉCIALITÉS · LABORATOIRE · PRODUITS CHIMIQUES · PHOTOGRAPHIE · DROGUERIE · PARFUMERIE · HERBORISTERIE · PANSEMENTS · DESSOUS · BANDAGES

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARẠP

(*Tiếp theo*)

Công-chúa đi như vậy tự cung qua tới đền A-lạt-Đinh, duy đi trên gấm mà thôi, phía sau thì nhạc theo thổi dưa đi, chừng gần tới đền lại hòa lẫn tiếng nhạc trên lầu A-lạt-Đinh, nghe ra thanh tao êm thấm lắm, làm cho chẳng những người tự tới coi vui lòng mà thôi, mà bên đền vua với bên lầu A-lạt-Đinh cũng vui, cả thảnh đều vui, cái vui tràng ra khỏi thành xa lắm.

Công-chúa qua tới đền A-lạt-Đinh thì chàng bộ mặng lắm, chạy ra tiếp rước Công-chúa vào tới căn phòng đã dọn sẵng cho công-chúa. Mẹ A-lạt-Đinh bèn nắm tay chàng mà đề qua tay công-chúa, công-chúa thấy rõ ràng là một đấng phong tư tót chúng xinh đẹp hơn hết thảy các quan tại triều, thì công-chúa lấy làm đẹp ý lắm. — A-lạt-Đinh nói với công-chúa rằng: xin công-chúa miễng chấp cho tôi sao dám cả gan vượt bực mà cưới chó đặng công-chúa; tôi không biết là bởi duyên trời định trước hay sao, nên khiến lòng tôi mông trông cho đặng mới thôi, mà nay may đặng toại nguyện là nhờ có sức trời mới đặng. Tôi xin công-chúa đầu có chệ tôi, cũng nghĩ thương lòng tôi, trọn một cái ái tình duy khuynh hướng về công-chúa thôi, — Công-chúa nói: Thưa phò-mã, thiếp vẫn biết rằng phò-mã là một đấng giàu sang tột bực, thiếp không dám sánh bì, nói cùng mà nghe, dầu phò-mã là người thế nào đi nữa, thì thiếp phận gái chỉ biết chữ tòng, nhỏ theo cha, cha khiến sao, phận làm con cũng phải vâng chịu, bên nước trong nhờ dục chịu; huống người ở đời, số mạng nơi thiên-cộng, biết đâu cao nấm ấm mồ mà lừa lọc.

A-lạt-Đinh nghe công-chúa trả lời cách mềm mỏng và êm diệu như vậy thì vui lòng lắm, bèn cúi xuống hôn tay công-chúa rồi dắc vào một căn phòng lớn, đốt không biết là bao nhiêu ngọn đèn cây, và chính giữa phòng có một cái bàn, tiệc yến đã dọn sẵng. Thấy thấy đó đều là sức của thần-đăng làm ra. Trên bàn đọn chén dĩa đều bằng vàng ròng, đồ ăn thì sơn trân hải vị, mùi thơm và ngon lắm. Dựa trong vách có một tủ rượu, ly và ve dựng rượu cũng đều bằng vàng, kiểu khéo lắm. Còn đờ khác nữa và khuôn biển treo trên vách, thấy đều khéo đẹp vô song, cách đọn rất xứng đáng một căn phòng đề rước người nhành vàng lá ngọc. — Công-chúa vào phòng ấy, ngó bốn bên, chỗ nào cũng vừa lòng đẹp mắt, bèn nói với Công-chúa rằng: Thưa phò mã, trước thiếp vẫn tưởng duy có đền của vương-phụ là đẹp nhứt trong trời đất, mà nay thiếp mới thấy có một căn phòng nầy thì cũng đủ cho thiếp biết rằng trước thiếp trông vậy là lầm lắm đó. — A-lạt-Đinh nắm tay công-chúa mời ngồi nơi chỗ ghế đề sẵng cho công-chúa mà nói rằng: Tôi dọn bày ra đây là tôi duy làm theo bổn phận tôi cho xứng đáng rước công-chúa, chớ cũng không chi quá lắm.

Công-chúa, A-lạt-Đinh và mẹ chàng bèn ngồi chung vào tiệc, thì tiếng đờn nổi lên, hòa với tiếng ca rất thảm trầm, đờn ca không dứt cho tới mãng tiệc. Công-chúa lấy làm đẹp ý lắm, nói rằng lâu nay ở trong đền vua, chưa từng được nghe tiếng đờn tiếng ca hay lắm như vầy, mà công-chúa không hề biết những người ca đó là người lựa trong hàng tiên-nữ của thần-đăng đem tới.

Khi tiệc hầu mãng, vừa trệc cỗ bàn, thì có một bọn đờn ông và đờn bà ra hát tay cầm mà múa nhảy (danser). Múa nhiều cách lắm, theo tục nước, rốt lại thì còn có một cặp múa nhảy gon gàn, mình coi nhẹ hều, và ăn khuôn rập với đờn lắm.

Tiệc vui cho tới nữa đêm, rồi theo tục xứ Trung-hoa trong thời buổi ấy, A-lạt-Đinh bèn đứng dậy đưa tay ra tiếp tay công-chúa mà mừa với công-chúa, đặng có mãng tiệc. A-lạt-Đinh và công-chúa mừa rất điệu đặng, người người đều khen ngợi. Mừa rồi, A-lạt-Đinh cũng không rời tay công-chúa, đề huề nhau dắc vào phòng huê-chúc.

Cung-nữ cỗi áo ngoài cho công-chúa, còn nô-bộc của A-lạt-Đinh thì lo lắn cho chàng, xong rồi thầy đều lui ra, hai vợ chồng mới giao duyên hiệp mật. Cuộc lễ đám cưới cho tới lúc nầy thì mãng.

Sáng ngày, A-lạt-Đinh thức dậy, nô-bộc vào mặt áo cho chàng. Bữa nay chàng mặt áo khác hơn áo bữa trước, mà cũng tốt như vậy.

Mặt áo rồi, A-lạt-Đinh bảo gặt yến lên con ngựa riêng đề cho chàng mà đem tới. Chàng tới qua đền vua, phía trước và sau chàng đều có nô-bộc theo hầu hạ. Qua tới đền vua, đức vua tiếp rước chàng trọng thể lắm như lần trước vậy. Vừa nằm tay giắc chàng vào đền rồi truyền lịnh bày diện yến đãi chàng. Chàng tâu: Tâu vương-phụ, xin vương-phụ cho phép con không dự yến, con qua đây là có ý thỉnh vương-phụ, quan thừa-tướng và các quan tại triều qua đền công-chúa mà vui vầy một lúc.

Sau sẽ tiếp theo).

Tại hãng EMILE PEYSSON *ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, có bán đủ đồ cho đờng-bang ta dùng. Hàng hóa đã tốt mà giá lại rẻ lắm, chẳng hãng nào bì kịp. Lục-châu qui-vị nào muốn mua đồ chi thì xin mời đến hãng hay là viết thơ thì sẽ được vừa lòng.*

Có bán đèn TITO-LANDI, — áo so-mi, cà-ra-odch, nón đi thú, giày vớ cho người lớn và con nít, dầu thơm, đồ để đi đường, quần áo cho con nít, đồ dùng hộp họa hình, hộp họa hình « **La nouvelle Chambre claire universelle** », *đồ để chơi Tennis, đá banh, thuốc giết chuộc ngoài đồng Ratinol spécial. — Rượu chác đỏ và trắng bán nguyên thùng hiệu Vins Sermond de Bordeaux.*

SAIGON — IMP. DE L'UNION — TIRAGE 2.500 EXEMPLAIRES — L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-MẠ

Certifié le tirage à 2.900 ex.
Saigon le 31-12-1921